

Op maat in Haren
Speerpuntennotitie lokaal cultuurbeleid 2013 – 2016

|

Concept 15 oktober 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord wethouder cultuur	3
1. Inleiding	4
2. Kader	5
2.1 Doel cultuurnotitie	5
2.2 Wat is cultuur?	5
2.3 Onze visie	5
3. Knelpunten	6
3.1 De verwevenheid van het gemeentelijke vastgoed met de gesubsidieerde instellingen	6
3.2 Positie 't Clockhuys-CKC	6
3.3 Ombuiging bibliotheek	6
3.4 Verwevenheid Clockhuys-CKC, bibliotheek, CRH	6
4. Waar komen wij vandaan: de verworvenheden van de afgelopen 10 jaar	8
4.1 De cultuurdebatten 2003 en 2007 en het vervolg daarvan	8
4.2 Cultureel Manifest	8
5. Provinciaal en landelijk beleid	9
5.1 Rijksbeleid	9
5.2 Provinciaal beleid	9
6. Waar staan wij nu? Het culturele veld	10
6.1 De trekkers in het culturele netwerk	10
6.2 Gesubsidieerde en ongesubsidieerde activiteiten	12
6.3 Kunst	13
6.4 Raakvlakken met andere beleidsvelden	14
7. Waar willen wij heen?	
7.1 Algemeen	16
7.2 Inhoudelijke beleidsuitgangspunten	16
7.3 Aanpak knelpunten	16
7.4 Relatie lokale bibliotheek met Groninger Forum	18
7.5 Rol en functie Culturele Raad Haren	20
7.6 Samenwerking	20
7.7 Regeling Incidentele subsidies	20
8. Werkagenda 2013 – 2014	21
9. Samenvatting ombuigingen en financieel overzicht	22

Bijlage

- Verslag informatieavond 27 augustus 2013
- Cultureel Manifest

Voorwoord wethouder van cultuur

Als wethouder van cultuur ben ik trots op het ruim gesorteerde aanbod van amateurkunst in onze gemeente, de ondersteuning van die amateurkunst, een goed geoutilleerde bibliotheek, kleine podia, een filmhuis, de Hortus en een eigen Centrum voor Kunst en Cultuur. Haren heeft bovendien een goed opgeleide bevolking die weet wat ze wil. Vooral de jeugd tot 18 jaar en de oudere inwoners van Haren maken gebruik van het royale aanbod van lokale activiteiten. Niets meer aan doen, zou ik het liefst zeggen, want wat goed is moet goed blijven. En toch: deze Speerpuntennotitie lokaal cultuurbeleid 2013 – 2016 is er niet voor niets. Want de tijden zijn veranderd. Wij hebben minder middelen en ook en de komende Rijks- en provinciale bezuinigingen verplichten ook ons om anders om te gaan met gelden. Wij willen daarom de beleidsvoornemens voor de komende jaren vastleggen. Hiermee leggen wij een kader vast voor de beleidswijzigingen en ombuigingen in de culturele sector.

Voor u, culturele instellingen, liggen er nieuwe taken. U zult zich in de toekomst nog meer moeten richten op het bereiken van een groot publiek. Dat vraagt om cultureel ondernemerschap. Meer dan voorheen zult u uw eigen inkomsten moeten verwerven. De gemeente kan u in die nieuwe manier van werken ondersteunen. Wij verleggen de klemtoon van initiëren naar faciliteren. U, alle instellingen en gezelschappen die Haren rijk is, wens ik veel wijsheid toe, en innovatieve kracht. Zodat ook straks in Haren nog steeds een aantrekkelijk cultureel aanbod aanwezig zal zijn, omdat de gemeente en haar inwoners Haren dat waard zijn!

Remco Kouwenhoven,
wethouder van cultuur gemeente Haren

| Haren, 15 oktober 2013

1. Inleiding

Voor u ligt de notitie lokaal cultuurbeleid van de gemeente Haren. Het is uitdrukkelijk geen volledige cultuurnota, maar een speerpuntennotitie: een notitie waarin wij kort terugblikken, een beschrijving geven van de stand van zaken in het culturele veld vanuit gemeentelijke perspectief, en we een aantal speerpunten voor de komende jaren benoemen.

Aanleiding tot deze notitie is de wens van de gemeenteraad om de beleidsvoornemens voor de komende jaren vast te leggen en een kader te scheppen voor de ombuigingen. Wij staan als gemeente voor ingrijpende bezuinigingen, waarbij ook de cultuur geraakt wordt. Dit is een hoofdlijnen notitie, waarin we een richting aangeven. Een aantal zaken zullen wij in de komende jaren uitwerken. Wij realiseren ons hierbij dat in de financieel onzekere tijden het huidige voorzieningenniveau niet te handhaven is. Wij moeten de komende periode scherpe keuzes maken. De belangrijkste van deze keuzes leggen wij met deze notitie aan u voor.

Opbouw van de notitie

De notitie is opgebouwd langs de volgende lijnen:

- De gemeentelijke visie op kunst en cultuur.
- Beschrijving van knelpunten en dilemma's.
- De ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar.
- Waar staan wij nu: het culturele veld in Haren. Hier beschrijven wij de drie belangrijkste spelers in het culturele veld, en maken we onderscheid tussen de gesubsidieerde en niet gesubsidieerde organisaties en activiteiten.
- Provinciaal en landelijk beleid en de gevolgen daarvan voor Haren.
- Waar willen wij heen: beleidsuitgangspunten, toekomstperspectief en wat betekenen deze voor het culturele veld.
- De ombuigingen 2013 – 2016. Wat staat ons te doen de komende jaren en hoe kunnen we daar vorm aan geven?
- Werkagenda voor 2014 en 2015.
- Overzicht van de ombuigingen en de budgetten voor 2013 – 2016.

Cultureel Manifest

Het samenwerkende culturele veld heeft in het voorjaar van 2011 een 'Cultureel Manifest' geproduceerd. Hierin wordt de stand van zaken in het Harener culturele veld beschreven en worden aanbevelingen gedaan voor het cultuurbeleid voor de komende jaren. Het beschrijven van de stand van zaken gaan wij hier niet overdoen. Het Cultureel Manifest is als bijlage in deze nota opgenomen.

Overleg met het culturele veld

Deze notitie is tot stand gekomen in nauw overleg met de belangrijkste culturele spelers: de Culturele Raad Haren, 't Clockhuys-Centrum voor Kunst en Cultuur en de bibliotheek. Dit betekent echter niet automatisch dat alle dingen die wij voorstellen op instemming van alle partijen kunnen rekenen. De notitie is eind augustus ter informatie voorgelegd aan de leden van de Vereniging Culturele Raad Haren (CRH) en geïnteresseerde inwoners.

De kern van de nota omschrijven wij als volgt.

Haren heeft veel culturele voorzieningen en een bloeiend cultureel verenigingsleven, op steenworp afstand van de grote stad. Er is veel particulier initiatief dat functioneert zonder inmenging of bijdrage vanuit de gemeente. Wij voorzien dat het voorzieningenniveau onder invloed van een terugtrekkende overheid en minder financiële middelen niet te handhaven is. Wij verleggen als gemeente de klemtoon de komende jaren van initiërend naar faciliterend en leggen meer verantwoordelijkheid neer bij het culturele veld.

2. Kader

2.1 Doel cultuurnotitie

Het doel van deze speerpuntennotitie cultuur is het schetsen van een beeld van de stand van zaken van het lokale cultuurbeleid en het formuleren van de beleidsvoornemens voor de komende jaren en het maken van keuzes. Daarbij geven wij antwoord op de volgende vragen:

- Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de culturele infrastructuur?
- Welke knelpunten en dilemma's willen wij oplossen? Wat willen wij herijken/ombuigen?
- Welke ontwikkelingen zien wij op ons af komen en hoe reageren wij daar op?
- Wat willen wij minimaal in stand houden en waar willen we aandacht aan besteden in 2013 tot en met 2016?

Wat is deze speerpuntennotitie niet? Wij hebben ons niet tot doel gesteld een uitgebreide visienota vast te stellen met wat we allemaal zouden willen als er genoeg middelen zouden zijn. Dat is te gemakkelijk. Dit is een notitie waarin wij de huidige stand van zaken in het Harense culturele veld beschrijven en aangeven wat wij willen doen met de middelen die er zijn. Wij beschrijven knelpunten en de soms pijnlijke keuzes die we moeten maken.

2.2 Wat is cultuur?

Er zijn veel definities van cultuur in gemeentelijk perspectief. De overeenkomst van de meeste van deze definities is dat cultuur mensen verbindt, verrijkt, inspireert en dat cultuur vensters naar bekende en onbekende werelden openzet. Iedereen kan meedoen, of je nu jong of oud, een ongeschoolde amateur of een gespecialiseerde professional bent. Cultuur maakt je vrolijk en verrijkt je leven.

2.3 Onze visie

Haren is een zelfbewuste gemeente op fietsafstand van de stad Groningen en hecht aan herkenbare, kleinschalige voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur. Cultuur moet ertoe bijdragen dat mensen graag in Haren wonen en zich met Haren verbonden voelen.

De volgende visie is daarbij leidend.

Educatie en participatie met betrekking tot kunst en cultuur zijn van belang voor het welbevinden van onze inwoners. Wij streven naar een efficiënte culturele infrastructuur die past bij 'de maat van Haren'. Onze rol is daarbij vooral faciliterend.

Wij leggen bij ons beleid de nadruk op de doelgroep jeugd. Dit zien wij terug bij de inhoudelijke afspraken die wij maken met onze gesubsidieerde instellingen, de bibliotheek en het Clockhuys-CKC.

Wij streven naar 'meer aanbod voor minder budget'. Om dat te bereiken is samenwerking, afstemming, informatievoorziening en het faciliteren van activiteiten van groot belang. Wij streven naar aanvaardbare tarieven en willen met ons subsidiebeleid eigen initiatief van inwoners stimuleren. Wij geven alle vrijheid aan het particulier initiatief en beperken daarbij onze eigen rol als gemeente.

3. Knelpunten

Doordat wij de komende jaren minder middelen beschikbaar hebben, zijn wij genoodzaakt onze taken, de wijze waarop wij deze organiseren en onze uitgaven kritisch tegen het licht te houden. Een aantal zaken is daarbij gaan knellen.

3.1 De verwevenheid van het gemeentelijke vastgoed met de gesubsidieerde instellingen

Eén van deze zaken is de verwevenheid van het gemeentelijke vastgoed met de gesubsidieerde instellingen. Veel van onze gesubsidieerde instellingen en organisaties zijn gehuisvest in gemeentelijke gebouwen. Daarmee zorgen deze instellingen met hun bijdrage in de huisvesting voor inkomsten voor de gemeente. De keerzijde daarvan is dat keuzes met betrekking tot de betreffende instelling direct gevolgen voor het gemeentelijke vastgoed en de gemeentelijke inkomsten. Bezuinigingen op de gesubsidieerde instellingen die worden ingevuld met inkrimping van huisvesting, leveren dus netto voor ons als gemeente niets of niet voldoende op. Het vestzak-broekzak principe, waar we in economisch gunstige tijden geen last van en zelfs voordeel van hadden, gaat nu knellen.

Een voorbeeld hiervan is de Dickensroom. De bibliotheek heeft, om invulling te geven aan de bezuinigingstaakstelling, de huur van de Dickensroom opgezegd. Dit levert de bibliotheek een kostenbesparing van circa € 10.000,- op. Voor 't Clockhuys-CKC echter betekent dit een huurderving van datzelfde bedrag.

3.2 Positie 't Clockhuys-CKC

Ombuigen betekent ook een herbezinning op de breedte van de gemeentelijke kerntaken. Wij stellen ons de vraag of het organiseren van culturele activiteiten en cultuureducatie in deze tijd nog bij deze kerntaken hoort. Op dit moment is 't Clockhuys-CKC een gemeentelijke afdeling en als zodanig integraal onderdeel van het gemeentelijk apparaat. Het personeel is in dienst van de gemeente. Daarmee zijn wij redelijk uniek: er zijn niet veel gemeenten van onze omvang meer die een gemeentelijk centrum voor kunst en cultuur hebben.

Zowel financieel als bestuurlijk en organisatorisch in 't Clockhuys-CKC verknoopt met de gemeente. Dit werpt de vraag op of deze taken niet beter meer op afstand gezet zouden kunnen worden. Verzelfstandiging zou mogelijk zijn over vijf jaar wanneer vanwege natuurlijk verloop het docentenkorps in vaste gemeentelijke dienst ingekrompen is.

3.3 Ombuiging bibliotheek

De gemeenteraad heeft eind 2011 besloten dat de bibliotheek van 2013 tot en met 2016 een bedrag van in totaal € 85.000,- moet ombuigen, totaal 15% van de bibliotheekbegroting. Dit gaat niet zonder verstrekende gevolgen voor het voorzieningenniveau en de breedte van het aanbod dat door de bibliotheek wordt uitgevoerd. Ook hierin moeten wij verstrekende keuzes maken.

3.4 Verwevenheid 't Clockhuys-CKC, bibliotheek, CRH

Onderlinge verwevenheid zien we ook terug bij 't Clockhuys-CKC, bibliotheek en CRH. Wij ervaren dit als een dilemma. De genoemde drie voorzieningen werken samen en ondersteunen elkaars activiteiten met menskracht en organisatie. Samen scheppen zij voor een belangrijk deel het culturele klimaat in Haren. De kracht van deze samenwerking was altijd $2 + 1 = 4$. De CRH kan niet op een dergelijke wijze haar activiteiten organiseren zonder ondersteuning van 't Clockhuys-CKC en de bibliotheek. Anderzijds kan de bibliotheek niet zonder de vrijwilligers van de CRH, bijvoorbeeld bij alle literaire activiteiten.

Ook het onderwijs plukt vruchten doordat zij bij de organisatie van culturele activiteiten ondersteuning krijgen van CKC, bibliotheek of CRH. Resultaat van deze verwevenheid is echter ook dat keuzes maken voor de één, gevolgen heeft voor de ander.

Wij constateren ook dat in deze tijd de samenwerkende partners elkaar meer dan ooit nodig hebben. De CRH merkt aan den lijve dat het CKC minder budget en menskracht heeft om te helpen, het onderwijs zal merken dat de bibliotheek zich meer op haar kerntaken terugtrekt en minder tijd en budget heeft om leesbevorderingsactiviteiten op scholen te organiseren. Op dit moment is zichtbaar dat de CRH met vrijwilligers en schaars budget de gaten vult die vallen doordat 't Clockhuys-CKC en de bibliotheek moeten inkrimpen.

4. Waar komen wij vandaan: de verworvenheden van de afgelopen tien jaar

Wij staan er in Haren goed voor met een ruim gesorteerd aanbod op het gebied van amateurkunst, ondersteuning van amateurkunst, een goed geoutilleerde bibliotheek, kleine podia, een filmhuis, de Hortus en een eigen Centrum voor Kunst en Cultuur. Haren heeft een goed opgeleide bevolking die weet wat ze wil. Met name de jeugd tot 18 jaar en de oudere bevolking is georiënteerd op en maakt gebruik van de lokale activiteiten. Veel burgers zetten zich vrijwillig in om dit culturele aanbod vorm te geven.

Wij zijn trots op wat er in een kleine gemeente als Haren op het gebied van kunst en cultuur voorhanden is. Er is veel particulier initiatief dat functioneert zonder inmenging of bijdrage vanuit de gemeente.

4.1 De cultuurdebatten 2003 en 2007 en het vervolg daarvan

In 2003 en 2007 hebben wij samen met het veld een cultuurdebat georganiseerd. Met als doel: helderheid scheppen omtrent de stand van zaken met betrekking tot kunst en cultuur in de gemeente Haren en van daaruit aandachtspunten voor de komende jaren formuleren. De debatten, de daaruit voortvloeiende contacten en de uitwerking van de aandachtspunten hebben in de afgelopen jaren veel opgeleverd aan samenwerking en nieuwe activiteiten.

Van het bestaande beleid, ingezet na het cultuurdebat van 2003, scoort in 2007 vooral de cultuureducatie (lees: de samenwerking van de culturele sector met het basisonderwijs) hoog. De samenwerking van CKC, CRH, bibliotheek en andere partners in 't Clockhuys kan onverminderd op brede instemming rekenen. Ook jeugdcultuur en –festivals en de regeling incidentele subsidies mogen als succesvol beleid worden aangemerkt. In 2009 is een oefenruimte voor popbandjes gerealiseerd in 't Clockhuys. De bibliotheek heeft sinds augustus 2010 een nieuwe succesvolle formule: de 'retailbibliotheek'. Dit heeft geleid tot circa 25% meer uitleningen in 2011, wat een groot succes is.

4.2 Cultureel Manifest

Het samenwerkende culturele veld heeft in 2011 een Cultureel Manifest het licht doen zien. Dit manifest is in het voorjaar van 2011 aangeboden aan de wethouder van cultuur. In dit manifest formuleert het veld een aantal aandachtspunten:

- Clusters: het combineren van de belangrijkste activiteiten van de verschillende organisaties rond een aantal centrale momenten in het jaar.
- Verzilveren: nieuwe initiatieven, onder andere ontstaan uit Haren 850, samenbrengen en versterken, zodat een plus een drie kan worden.
- Fondsen: de mogelijkheden onderzoeken en benutten die fondsen bieden om activiteiten financieel te ondersteunen.
- Open podia: het uitbreiden van de open podia.
- Cultuurhistorie: de website www.verledenvanharen.nl, het klooster Yesse.
- (Sociale) media: gebruik van internet en sociale media bij het onder de aandacht brengen van culturele activiteiten.
- Publiciteit: het slim en gezamenlijk inzetten van PR bij activiteiten.
- Regiegroep Cultuur in stand houden respectievelijk uitbouwen: de regiegroep cultuur is een platform voor beleidsontwikkeling en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente over culturele zaken.

Voor zover mogelijk en noodzakelijk zullen wij aan de realisatie van deze uitgangspunten meewerken.

5. Provinciaal en landelijk beleid

Provinciaal en rijksbeleid heeft zijn weerslag op het gemeentelijk beleid. Daarom beschrijven wij het hier kort.

5.1 Rijksbeleid

Er wordt ook door het Rijk flink gesneden in de uitgaven op cultureel gebied. Culturele instellingen moeten zich meer richten op het bereiken van een groot publiek en op cultureel ondernemerschap. Meer dan voorheen moeten instellingen en gezelschappen eigen inkomsten verwerven. Het gevolg van deze herijking van het subsidiestelsel is, dat het aantal door de Rijksoverheid gesubsidieerde instellingen kleiner wordt. Ook de cultuurfondsen krijgen te maken met bezuinigingen en zullen dus minder budget hebben om subsidies beschikbaar te stellen.

De landelijke speerpunten 'vernieuwing en talent', 'cultuureducatie' en 'geven aan cultuur' zijn herkenbaar op lokaal niveau. Wij willen vernieuwing en talentontwikkeling faciliteren, binnen- en buitenschoolse cultuureducatie versterken en fondsenwerving (derde geldstroom) en eigen initiatief van inwoners faciliteren. 't Clockhuys-CKC speelt hierin een belangrijke rol.

Daar staat tegenover dat fondsen onder invloed van de crisis in mindere mate bereid en in staat zijn om bij te dragen in lokale en regionale culturele projecten. Dit is een trend die zijn weerslag heeft op lokaal niveau. Dit impliceert dat het beroep op de financiële middelen van de gemeente zal toenemen terwijl ook de gemeente moet inkrimpen. Dit is in toenemende mate voelbaar in het lokale culturele veld.

5.2 Provinciaal beleid

De provincie Groningen heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in cultuur, onder andere op het gebied van versterking van amateurkunst, erfgoed en kunsten. In de Cultuurnota 2013 – 2016 worden deze lijnen doorgetrokken. De provincie wil de komende jaren verder inspelen op de toenemende belangstelling voor de Groninger cultuur en op de kansen voor toeristische ontwikkeling. De provincie zet in op één steuninstelling voor meerdere amateurkunst-disciplines. Deze organisatie heeft tot taak het ondersteunen van initiatiefnemers van projecten en festivals.

Steuninstellingen ondersteunen het primair onderwijs bij het maken en uitvoeren van de cultuureducatieplannen. De provincie gaat ervan uit dat deze netwerken vanaf 2017 zelfstandig verder kunnen en zal de komende jaren de bijdrage aan de steuninstellingen afbouwen. Er blijft in de provincie Groningen één instelling met een makelaarsfunctie over. De afgelopen jaren heeft ons primair onderwijs dankbaar gebruik gemaakt van de ondersteuning van de cultuureducatie. In de toekomst kan het onderwijs hier dus geen beroep meer op doen.

Het bovenstaande betekent dat wij steeds minder een beroep zullen kunnen doen op provinciale organisaties en regelingen.

De provincie is daarnaast verantwoordelijk voor het ondersteunen van het uitvoerend bibliotheekwerk door middel van het in stand houden van een provinciaal netwerk en de aansluiting daarvan op het landelijke bibliotheeknetwerk. Hiervoor subsidieert de provincie de serviceorganisatie Biblionet Groningen. Biblionet Groningen biedt ondersteuning aan de lokale bibliotheken. Een punt van zorg daarbij is dat waar de provincie bezuinigt op deze functie, dit gevolgen heeft voor de lokale bibliotheken. Hierover zijn wij in VGG-verband (Vereniging Groninger Gemeenten) in overleg met de provincie.

6. Waar staan wij nu? Het culturele veld

Landelijk beoefent 48% van de bevolking ouder van vijf jaar enige vorm van amateurkunst¹. Het gaat om meer dan 7 miljoen mensen die actief zijn in de sectoren beeldende kunst, dans, muziek, theater en letteren. Landelijk zie je dat de jeugd zeer goed vertegenwoordigd is. Wij hebben het niet onderzocht, maar er zijn redenen om aan te nemen dat dit percentage in Haren nog hoger ligt.

Wij maken onderscheid tussen de gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde cultuur. Vier organisaties ontvangen een structurele financiële bijdrage: de bibliotheek, de Culturele Raad Haren, Haren FM en Muziektheater Thalia. 't Clockhuys-CKC is een afdeling van de gemeentelijke organisatie. Verenigingen en individuen die iets willen op cultureel gebied kunnen een beroep doen op de Regeling incidentele subsidies Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg 2007.

6.1 De trekkers in het culturele netwerk

De Bibliotheek Haren, de Culturele Raad Haren en het Clockhuys-Centrum voor Kunst en Cultuur zijn de drie grootste spelers in het Harener culturele veld. De CRH, de bibliotheek en het CKC en de samenwerking tussen deze organisaties zijn van essentieel belang voor de culturele infrastructuur. Zowel apart als gezamenlijk ondersteunen deze organisaties de cultuureducatie in het basis- en voortgezet onderwijs. Daarnaast vervullen zij een rol bij het activeren en ondersteunen van de lokale amateurkunst en individuele inwoners die zelfstandig met kunst en cultuur aan de slag willen, en werken zij samen bij grotere plaatselijke evenementen zoals de Kunst en Cultuurmarkt, Haren 850 en de commissie Podiumkunsten.

6.1.1 't Clockhuys-CKC

't Clockhuys-CKC is de belangrijkste uitvoerder van kunst- en cultuureducatie in onze gemeente. 't Clockhuys-CKC heeft een maatschappelijke taak als een gemeentelijk dienstverlenend en faciliterend centrum (naast de eigen lessen, cursussen en workshops), waarbij eigen ondernemerschap en relaties met diverse culturele partners (basis- en voortgezet onderwijs, bibliotheek, Culturele Raad etc.) centraal staan.

't Clockhuys-CKC biedt tegen aanvaardbare tarieven culturele activiteiten, die de sociale cohesie, de gezondheid en het culturele besef bevorderen. Vanuit de missie 'Maatwerk in samenhang' draagt 't Clockhuys-CKC bij aan een plezierig leefklimaat in onze gemeente. Hierbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met anderen (gemeentelijke afdelingen, andere instellingen, onderwijs, ondernemers etc.). Het Clockhuys-CKC biedt en ondersteunt – al dan niet in overleg met klanten en (culturele) partners – tal van culturele en cultuureducatieve activiteiten voor en binnen de gemeente Haren. De deelname aan lessen en cursussen van het CKC is onverminderd hoog, ondanks de – zeker in vergelijking met collega-instellingen – hoge tarieven en deelnemersbijdragen.

De inzet van 't Clockhuys-CKC kent op dit moment drie uitgangspunten:

- Het gebouw en de outillage vormen een basisvoorwaarde voor activiteiten op het gebied van kunst en cultuur.
- Staf en docenten ondersteunen met hun deskundigheid en praktische inzet activiteiten bij het reguliere onderwijs, de jaarlijkse Kunst en Cultuurmarkt, open podia, activiteiten van de CRH zoals het Winterfestival en de bibliotheek.
- 't Clockhuys-CKC biedt lessen en cursussen muziek, dans, theater en beeldende kunst die voor alle inwoners van Haren toegankelijk zijn.

¹ Amateurkunst: Feiten en trends, monitor Amateurkunst in Nederland - Kunstfactor Utrecht 2011

't Clockhuys-CKC heeft in 2012 – 2013, 1,35 fte's stafmedewerker ingekrompen. Dit betekent dat minder ondersteuning kan worden geleverd aan externe activiteiten zoals Kunst en Cultuurmarkt, braderie en dergelijke.

6.1.2 Bibliotheek

De bibliotheek is een moderne laagdrempelige ontmoetingsplaats waar inwoners van Haren betrouwbare informatie kunnen vinden. Een plek waar media kunnen worden geleend en waar in samenwerking met andere culturele partners aansprekende laagdrempelige literaire activiteiten worden georganiseerd. Speerpunten in het gemeentelijk beleid zijn lezen en leesbevordering, educatie en informatie. Mediagebruik en mediawijsheid horen daar bij.

De lokale bibliotheek is daarnaast een belangrijke partner in het lokale culturele netwerk en de ondersteuning van het onderwijs. Vanuit de bibliotheek wordt een breed scala activiteiten georganiseerd. De bibliotheek is vertegenwoordigd in verschillende lokale werkgroepen zoals de werkgroep letteren van de CRH en de organisatie van de Kunst en Cultuurmarkt.

Haren heeft een brede bibliotheek, met alle functies die het bibliotheekwerk kan leveren. Dit betekent een investering in personeel en de collectie. In 2007 is de bibliotheek organisatorisch opgegaan in het provinciale netwerk van Biblionet Groningen. De serviceorganisatie Biblionet ondersteunt de lokale bibliotheken en initieert nieuwe activiteiten.

Eind 2012 waren 8.565 inwoners (46% van de bevolking) in de gemeente Haren lid van de bibliotheek². Zij lenen gemiddeld 31 materialen per jaar, wat neer komt op ruim 282.000 uitleningen in totaal. De bibliotheek wordt per jaar bijna 126.000 keer bezocht. Ook online weten bijna 28.000 websitebezoekers de bibliotheek goed te vinden: het gebruik van de bibliotheek valt nog hoger uit als ook de niet-leden meegenomen worden.

Met de overgang van de bibliotheek naar het provinciale netwerk en het opheffen van de lokale stichting in 2007 heeft het lokale bibliotheekbestuur zich omgevormd tot een adviescommissie: de Stichting Expertise en Advies Openbaar Bibliotheekwerk Haren (Stichting EAQBH). Deze commissie is lid van de CRH en heeft tot taak mee te denken in het bibliotheekbeleid en geeft gevraagd en ongevraagd advies met betrekking tot bibliotheekzaken. Ook vervult de commissie een trekkende en uitvoerende rol in de projecten in het voortgezet onderwijs.

Met de huidige netwerkstructuur zijn de bibliotheken in de provincie Groningen onderling organisatorisch sterk verweven. Dit betekent dat besluiten van de ene gemeente gevolgen kunnen hebben voor de bibliotheek in de naburige gemeente. Ook besluiten van de provincie kunnen gevolgen hebben voor de lokale bibliotheken, bijvoorbeeld omdat de ondersteuning wordt afgebouwd. Een forse bezuinigingsingreep vanuit de provincie, tezamen met gemeentelijke bezuinigingen, noopte Biblionet om eind 2012 – begin 2013 een grote reorganisatie door te voeren. Daarnaast verandert momenteel ook de landelijke wetgeving rondom het Bibliotheekwerk en haar kernfuncties. Ook de provincie Groningen is bezig om nieuwe kaders voor het bibliotheekwerk op te stellen. In VGG-verband werken wij aan een gezamenlijke visie op het bibliotheekbeleid voor de komende jaren.

5.1.3 Culturele Raad Haren

De Culturele Raad Haren (CRH) is een samenwerkingsverband van de Harense cultuur en ondersteunt en/of adviseert verenigingen, organisaties en personen die op cultureel gebied werkzaam zijn binnen de gemeente. De CRH heeft een verenigingsstructuur. Lokale organisaties en verenigingen kunnen lid worden van de CRH. De CRH bevordert het overleg en de samenwerking tussen de verenigingen.

² Jaarverslag Biblionet Groningen 2012

De commissies van de CRH organiseren tal van culturele activiteiten, zoals het filmhuis, open atelieroute, podiumkunsten in Haren en de buitendorpen, literaire activiteiten en exposities. De CRH vervult daarnaast een adviserende rol naar het gemeentebestuur, gevraagd en ongevraagd.

6.2 Gesubsidieerde en ongesubsidieerde activiteiten

6.2.1 Regeling incidentele subsidies Cultuur, Welzijn, Zorg en Sport 2007

Subsidies zijn een middel om het initiatief van inwoners te stimuleren. Sinds 27 september 2004 is de Regeling incidentele subsidies Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg van kracht. Op 1 januari 2008 is deze regeling aangepast aan de ervaringen. Op grond van de Regeling incidentele subsidies cultuur, welzijn, zorg en sport kunnen organisaties een bijdrage aanvragen voor incidentele activiteit op het gebied van cultuur, sport, zorg of welzijn. Criteria zijn onder andere vernieuwing van het aanbod, samenwerking tussen verschillende sectoren en eigen initiatief van amateurs.

Met name het culturele veld weet deze regeling goed te vinden. De regeling past goed binnen ons beleid waarmee wij eigen initiatief van inwoners willen stimuleren en daar waar nodig activiteiten ondersteunen.

6.2.2 Diverse verenigingen

Er is in Haren een veelheid van verenigingen op een veelheid aan culturele terreinen actief. Veel gebeurt zonder medeweten van en zonder steun van de gemeente en dat is prima. Wij noemen hier enkele organisaties en activiteiten, vanwege hun financiële dan wel organisatorische banden met de gemeente.

- Muziektheatervereniging Thalia. Thalia maakt muziektheaterproducties en maakt om niet gebruik van diverse ruimtes in 't Clockhuys. De gemeentelijke bijdrage wordt uitgekeerd in de vorm van een huurvergoeding die rechtstreeks aan 't Clockhuys-CKC betaald wordt.
- Haren FM. Sinds 2010 heeft onze gemeente een lokale omroep: Haren FM. Ondanks haar korte bestaan maakt Haren FM inmiddels stevig onderdeel uit van de culturele infrastructuur. De lokale omroep is zeer zichtbaar op allerlei lokale evenementen en gebeurtenissen. Haren FM biedt ook aan jongeren en aan mensen 'met een vlekje' de mogelijkheid om actief te zijn. Er zijn vaste thema-avonden en er wordt gewerkt met regio-profilering, in de zin dat nadrukkelijk alle dorpen in de gemeente vertegenwoordigd zijn in het radioaanbod. Wij maken bij tal van gemeentelijke activiteiten dankbaar gebruik van het podium dat Haren FM ons biedt. Haren FM ontvangt een structurele gemeentelijke subsidie.
- Harener Historische Commissie. Deze commissie heeft de opdracht publicaties te maken over gemeentelijke historische onderwerpen. De HHC ontvangt geen structurele gemeentelijke subsidie.
- Historische Vereniging Old Go. Deze historische kring voor de gemeente Haren, stelt zich ten doel de kennis over de geschiedenis van Haren te vergroten. Old Go heeft vanaf 2013 tot taak de jaarlijkse Open Monumentendag te organiseren, en ontvangt daarvoor een bijdrage.
- 4 Mei Comité. Dit comité organiseert namens de gemeente de 4 mei herdenking. Het comité ressorteert onder de gemeente en ontvangt een onkostenvergoeding.
- Veteranencomité. Jaarlijks wordt in Den Haag op de laatste zaterdag van juni de Landelijke Veteranendag gevierd. De 'oude garde' is vaak niet meer in staat om naar Den Haag af te reizen. Zes jaar geleden is een lokaal Veteranencomité ontstaan. Wij ondersteunen dit comité met een onkostenvergoeding en enige personele inzet. Wij organiseren jaarlijks in samenspraak met het comité in 't Clockhuys een lokale Veteranendag.

6.2.3 Muziekverenigingen

Met het opheffen van de Chr. Muziekvereniging Oranje Nassau in 2011 heeft Haren geen harmonie en fanfare meer. Muziekvereniging Apollo ging in 2008 op 99-jarige leeftijd ter ziele. Wij kunnen constateren dat voor deze vorm van georganiseerd gezamenlijk muziek maken in onze gemeente helaas onvoldoende belangstelling is. Als muzikale ondersteuning van festiviteiten nodig is, wordt gebruik gemaakt van muziekverenigingen vanuit andere gemeentes.

6.2.4 Regionaal cultuurplan Gorecht+

Van 1999 tot en met 2012 participeerden wij – met een onderbreking van vier jaar tussen 2005 en 2008 – in het Regionaal Cultuurplan Gorecht+ (RCP). Dit was een samenwerkingsverband van de provincie Groningen met de Groninger gemeenten. Het laatste project in het kader van het Regionaal Cultuurplan is een groot samenwerkingsproject van de historische verenigingen van de drie gemeenten dat beoogt de culturele en historische identiteit van de regio op een laagdrempelige manier zichtbaar te maken. De historische verenigingen zetten de thema's verder uit om feiten en verhalen boven water te krijgen. Het project wordt in 2013 afgerond met een groot publieksevenement en lancering van een fietsroute en een app.

6.3 Kunst

6.4.1 Kunst in de openbare ruimte

In onze gemeente staat een groot aantal kunstwerken in de openbare ruimte. Een aantal van deze kunstwerken is met een bijdrage van de gemeente tot stand gekomen en opgenomen in het onderhoudsplan van de gemeente.

Indien gewenst kunnen bij ruimtelijke projecten kunstuitingen gerealiseerd worden. Financiering dient dan plaats te vinden binnen het project, dus zonder extra gemeentelijke bijdrage. Het meest recente kunstwerk dat op deze manier is gerealiseerd, is de Oranjerie, een lenticulaire foto die is geplaatst op de taatsdeuren van de raadszaal in het nieuwe raadhuis (2011).

6.4.2 Kunst in het raadhuis

Bij de inrichting van het nieuwe raadhuis in 2011 heeft het legaat van de Harener Ploegschilder Jan ten Have een plek gekregen in de vergaderzalen en de (niet voor publiek toegankelijke) gangen van het raadhuis. Wij hebben de gemeentelijke kunstcollectie (vanuit de oude Beeldende Kunstenaars Regeling) laten reviseren en ook deze heeft voor het grootste deel een plek gekregen aan de wanden van werkruimtes en in gangen van het raadhuis. Aanschaf van nieuw werk om de collectie te versterken heeft de komende jaren niet onze prioriteit. Wij hebben voor de aanschaf van kunstwerken geen structureel beleid. Wij stellen hiervoor dan ook geen extra budget beschikbaar.

't Clockhuys-CKC verzorgt met wisselende collecties met werk van leerlingen en docenten in de vitrine in de hal en op de verdiepingen van het raadhuis. Dat bevalt goed, wij krijgen hierop positieve reacties van het publiek.

In de zomer van 2012 hebben wij een expositie gehad van alle leerlingen van CBS De Borg met als thema Oranje/Koninginnedag. Tijdens de zomerperiode hebben deze kunstwerken op de eerste etage van het raadhuis gehangen.

6.4.3 Expositieruimte in 't Clockhuys en dorpshuizen

De werkgroep exposities van de Culturele Raad Haren organiseert sinds jaar en dag wisselende exposities van lokale en regionale kunstenaars in de hal van 't Clockhuys. De CRH

heeft hiervoor budget in haar begroting. Ook in de dorpshuizen wordt geëxposeerd. Dit wordt meestentijds verzorgd door lokale culturele commissies.

Zo nu en dan komt de vraag of de ruimte voor exposities vergroot kan worden. Het is onze bewuste keuze om de gemeentelijke expositieruimte te beperken tot 't Clockhuys. Wij zijn van mening dat door de relatief beperkte openstelling en de vormgeving van de hal, het raadhuis hiervoor minder geschikt is.

6.4 Raakvlakken met andere beleidsvelden

6.3.1 Welzijn en participatie

Cultuurparticipatie en cultuurbeleving staat niet op zichzelf. In het beleidsplan Wmo/Lokaal gezondheidsbeleid 2014 – 2017 hebben wij een aantal maatschappelijke effecten beschreven. Participatie, deelname van de inwoners aan de lokale samenleving, is een belangrijk thema. Participatie is enerzijds gericht op het individu; hoe kunnen mensen meer gaan participeren. Anderzijds ook groepsgericht op wijk- en buurtniveau: wat betekent de buurt voor jou en wat kun jij als inwoner betekenen voor je buurt. Daar heeft zowel het individu als de buurt baat bij. Wij denken hierbij aan vrijwilligerswerk, deelnemen aan (culturele) activiteiten, (helpen) organiseren van culturele activiteiten.

Welzijn en cultuur hangen nauw samen. Het welzijnswerk in Haren vervult een ondersteunende rol bij de organisatie van culturele activiteiten. Deze activiteiten zijn kostendekkend. In het welzijnswerk is een grote groep vrijwilligers actief. Deze vrijwilligers vervullen bij de uitvoering van de activiteiten en het contact met de doelgroepen een niet te missen rol. De partners in welzijn hebben de opdracht om in samenwerking kwetsbare doelgroepen te bereiken. Actieve en passieve deelname aan cultuur vervult een rol op het gebied van participatie, dagbesteding, zingeving etc.

6.3.2 Onderwijs

Zoals gezegd ondersteunt 't Clockhuys-CKC het basisonderwijs met activiteiten cultuureducatie. De Culturele Commissie Harener Basisonderwijs maakt jaarlijks in samenwerking met 't Clockhuys-CKC een culturele kalender met culturele activiteiten voor de scholen, en ontvangt hiervoor een gemeentelijke bijdrage. Dit is een cofinancieringsregeling. Besloten is om de bijdrage aan de CCBH voorlopig ongemoeid te laten. Ook voor de bibliotheek is het onderwijs een belangrijke samenwerkingspartner, onder andere op het gebied van leesbevordering.

6.3.3 Toerisme

Culturele voorzieningen dragen bij aan de toeristische aantrekkingskracht van Haren. Fietsroutes zoals die van de Gorecht Pluispunten en Levend Verleden van Haren, de jaarlijkse Kunst en Cultuurmarkt, de atelierroute, monumenten en kunstwerken in de openbare ruimte spelen daarbij een rol. Het cultuurbeleid is niet alleen van belang voor onze eigen inwoners, cultuur is evenzeer van waarde voor bezoekers, toekomstige inwoners, ondernemers en bedrijven. Ook hier leggen wij de nadruk bij het eigen initiatief van onze inwoners.

6.3.4 Monumentenbeleid

De gemeente Haren telt 133 rijksmonumentale objecten (waaronder 19 complexen) en 85 gemeentelijke monumenten. De Rijksstraatweg te Haren is daarnaast aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Er zijn veel verschillende monumenten zoals een groot aantal woonhuizen en boerderijen, kerken, molens, schoolgebouwen bruggen, park en een visplas. De rijksmonumenten in de gemeente zijn beschreven in 'Bouwkunst in Haren – Rijksmonumenten in de gemeente Haren' (deel 2 in de Harener Historische Reeks). Wij onderschrijven het belang van erfgoed inclusief monumenten voor de identiteit van onze gemeente. Monumenten in Haren bepalen voor een deel de aantrekkelijkheid van onze ge-

meente voor inwoners en bezoekers. Dit erfgoed ondersteunt toeristische, sociale en economische doelstellingen. En bij erfgoed is het zo dat je nooit meer terugkrijgt wat je hebt afgebroken. Vaak is juist extra inspanning nodig om het bestaande alleen al in stand te houden. In 2012 heeft de gemeenteraad een Erfgoedverordening vastgesteld waarin de aanwijzing en instandhouding van de gemeentelijke monumenten geregeld is.

6.3.5 Archeologie

Archeologische waarden dragen onmiskenbaar bij aan de ontstaansgeschiedenis en identiteit van de gemeente Haren. Wij vinden het belangrijk om deze waarden ook voor toekomstige generaties te beschermen. In 2012 hebben wij archeologisch beleid opgesteld. Door de Wet op de archeologische monumentenzorg die op 1 september 2007 in werking is getreden is de zorg voor het bodemarchief bij de gemeente komen te liggen en zijn wij verplicht om archeologische waarden te beschermen en te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de Nota Archeologie beschrijven wij de bewoningsgeschiedenis van de Prehistorie tot aan de Nieuwe Tijd en de archeologische waarden en verwachtingswaarden uit verschillende perioden. Daarbij kan het gaan om sporen uit de steentijd en bronstijd (nederzettingen), middeleeuwen (aanwezigheid van essen) en nieuwe tijd (historische boerderijplaatsen en oude borgterreinen).

In ruimtelijke plannen zoals bestemmingsplannen nemen wij voorwaarden op voor ruimtelijke ontwikkelingen. Verder beschrijft het beleid wat er nodig is als er archeologische waarden worden aangetroffen bij een bodemingreep en welke eisen gelden bij de opgraving. De zgn. Archeologische beleidskaart gebruiken wij als toetsingskader voor ruimtelijke procedures. De kaart maakt inzichtelijk waar bij welke ruimtelijke ingrepen een archeologisch onderzoek verplicht is.

7. Waar willen wij heen?

7.1 Algemeen

Wij willen de prioriteiten die in het Cultureel Manifest worden gesteld zo veel mogelijk faciliteren. Daarbij willen wij veel aan het eigen initiatief van het culturele veld overlaten. Vanuit ons perspectief zijn met name de volgende inhoudelijke prioriteiten belangrijk: clusteren, verzilveren, publiciteit en het gebruik van nieuwe media. Los daarvan moeten wij ook onze eigen keuzes maken qua geld en organisatie. Wij willen als gemeente minder initiëren en meer faciliteren.

Zoals eerder aangegeven, zijn wij genoodzaakt om diverse gemeentelijke uitgaven kritisch tegen het licht houden. Met de bibliotheek en de Culturele Raad Haren hebben wij voor 2009 tot en met 2012 meerjarenovereenkomsten afgesloten. Deze hebben wij verlengd tot en met 2013 en zullen wij in 2014 vernieuwen. Met Haren FM zullen wij met ingang van 2014 een meerjarenovereenkomst afsluiten. Wij hebben voor de komende jaren in de culturele sector twee belangrijke ombuigingen aangekondigd: op het Clockhuys-CKC en de bibliotheek. De bibliotheek moet tot en met 2016, € 85.000,- bezuinigen. Het budget van de CRH laten wij vooralsnog ongemoeid.

Bij deze maatregelen zijn wij ons ervan bewust dat het culturele voorzieningenniveau in onze gemeente niet meer vanzelfsprekend is. Wij zullen in toenemende mate meer aan de verantwoordelijkheid van onze inwoners en het maatschappelijke en culturele veld overlaten.

7.2 Inhoudelijke beleidsuitgangspunten

Voor de komende jaren formuleren wij de volgende inhoudelijke beleidsuitgangspunten:

1. Het lokale cultuurbeleid stimuleert de sociale cohesie. Culturele activiteiten georganiseerd door de culturele partners en andere betrokkenen blijven zo veel mogelijk laagdrempelig en toegankelijk.
2. Vanuit het Wmo/LGB beleidsplan 2013 – 2016, dat in april door de gemeenteraad is vastgesteld, geven wij prioriteit aan jeugd en mensen met een beperking. Wij richten ons met ons subsidiebeleid op activiteiten voor mensen met beperkingen en zoeken de samenwerking met organisaties die actief zijn ten behoeve van mensen met een beperking.
3. Het culturele leven wordt gedragen door het particulier initiatief. Eigen initiatief en vrijwilligerswerk wordt waar nodig gefaciliteerd.

7.3 Aanpak knelpunten

In hoofdstuk 3 hebben wij drie knelpunten en een dilemma benoemd. Deze leiden tot de volgende keuzes voor de toekomst:

- De verwevenheid van 't Clockhuys met de daarin gehuisveste gesubsidieerde instellingen verminderen dan wel opheffen door verzelfstandiging van 't Clockhuys.
- Onderzoeken of het CKC in een andere vorm meer kostendekkend kan functioneren.
- De ombuiging op de bibliotheek invullen door de bibliotheek toestemming te geven het concept van de brede bibliotheek los te laten. Concreet betekent dit efficiëncymaatregelen, inkrimping personeel en collectie en het opheffen van de bibliobus.

Knelpunt 1: verwevenheid 't Clockhuys met gesubsidieerde instellingen

In relatie tot 't Clockhuys en de daarin gehuisveste organisaties hebben wij als gemeente maar liefst drie rollen: die van verhuurder, die van subsidiënt en die van exploitant. Dit stelt ons voor schier onoplosbare problemen. Wij hebben daarom een onderzoek naar het gemeentelijke vastgoed laten uitvoeren. Wij geven hieraan vervolg door uitvoering van een onderzoek naar de toekomst van 't Clockhuys. Dit onderzoek zal in oktober 2013 worden afgerond. De gemeenteraad neemt een besluit over de toekomst van 't Clockhuys.

Hoofdvraag van het onderzoek is of verzelfstandiging van 't Clockhuys een reële optie is en zo ja, onder welke voorwaarde wij deze verzelfstandiging kunnen realiseren. Daarnaast onderzoeken wij welke consequenties dit voor de in het Clockhuys gehuisveste organisaties heeft. Het is voor ons geen absolute voorwaarde dat de culturele voorzieningen in 't Clockhuys gehuisvest blijven. Het gaat om de functies, niet in eerste instantie om de locatie. De verbinding is van groot belang, de locatie op zich is dat minder. De locatie vervult daarbij wel een ondersteunende functie.

In grote lijnen zien wij een aantal scenario's:

1. De culturele voorzieningen worden elders ondergebracht en het gebouw wordt verkocht.
2. 't Clockhuys wordt commercieel ingevuld met een exploitant. In dit scenario kunnen de culturele voorzieningen in 't Clockhuys gehuisvest blijven. Met deze maatregel wordt de verwevenheid met de gemeentelijke organisatie en overhead opgeheven.
3. 't Clockhuys wordt verkocht met de huidige gebruikers, die een huurgarantie krijgen.
4. Handhaving van de huidige situatie.

Wij staan ook open voor andere scenario's.

Het onderzoek naar de toekomst van 't Clockhuys zal onder andere antwoord moeten geven op de wenselijkheid en mogelijkheid van samenwerking met commerciële partijen. In de praktijk heeft de samenwerking met commerciële partijen de nodige haken en ogen. Er kan sprake zijn van strijdige belangen. 't Clockhuys is een openbaar toegankelijk gebouw. Dat brengt de nodige beperkingen met zich mee bij een meer commerciële invulling, onder andere op het gebied van openingstijden en toegankelijkheid, horecavergrunning en dergelijke. Non-profit en commercie kunnen elkaar echter ook versterken. De culturele partijen hebben aangegeven mee te willen denken in een commerciële invulling. Het onderzoek zal over de meest wenselijke en haalbare variant duidelijkheid moeten geven.

Knelpunt 2: kostendekkendheid CKC

Het Clockhuys-CKC werkt in toenemende mate kostendekkend. De kostendekkendheid van de activiteiten (exclusief huisvesting) is 64%. Dit levert vanaf 2012 structureel € 24.000,- per jaar op. Het Clockhuys-CKC realiseert dit door de volgende maatregelen:

- De afgelopen jaren is 1,35 fte staffuncties ingeleverd.
- Vermindering van overhead en efficiënter werken.
- Ontwikkeling van nieuw aanbod dat veel leerlingen oplevert.
- Het aantrekken van leerlingen van buiten de gemeente Haren. Niet-inwoners van Haren betalen een hogere prijs voor de cursussen.
- Het gebruik maken van kansen door natuurlijk verloop en bij vacatures gebruik maken van ZZP'ers.
- Vermindering overige kosten, dat wil zeggen strakker sturen op overige uitgaven.

't Clockhuys-CKC richt zich de komende jaren met name op de volgende prioriteiten:

- Organisatie van een breed scala aan culturele activiteiten en cursussen.
- Vernieuwing en uitbreiding op het gebied van aanbod en doelgroepen om de kostendekkendheid te verhogen.
- Uitbouw van de samenwerking met welzijnsgerelateerde activiteiten.
- De komende jaren worden zo veel mogelijk vaste dienstverbanden omgezet in contracten met zelfstandige en flexibel inzetbare docenten (zzp'ers). Inzet van lager geschoold personeel is vanwege de landelijke richtlijnen in deze niet mogelijk.
- In het verlengde daarvan onderzoeken wij of en onder welke voorwaarden 't Clockhuys-CKC verzelfstandigd kan worden.

Knelpunt 3: invulling ombuiging op de bibliotheek

De bibliotheek moet van 2013 tot en met 2016 een ombuiging van in totaal € 85.000,- realiseren. Dit kan alleen door in de voorzieningen te snijden en scherper te kijken naar de organisatie, de kerntaken en prioriteiten. Uitgangspunt daarbij is het behoud van kwaliteit boven spreiding. Dit betekent dat we kiezen voor één kwalitatief goede voorziening, ten koste van de bereikbaarheid van de collectie in de buitendorpen door middel van de bibliobus. Wij zijn ons ervan bewust dat het concept van de brede bibliotheek niet meer te handhaven is. Het loslaten van het concept van de brede bibliotheek geeft meer armslag om de ombuigingen in te vullen en aan de hand van de lokale vraag te kijken welk voorzieningenniveau nodig is. Een simpeler opzet qua collectie en pretentie is daarbij noodzakelijk.

Om te kunnen voldoen aan de taakstelling, moet dus worden gesneden in de dienstverlening van de bibliotheek. Daarbij staat een aantal uitgangspunten centraal:

- Behoud van zoveel mogelijk leners.
- Behoud van inzet in het lokale netwerk met efficiënte samenwerking op educatief en cultureel gebied (samenwerking, letteren) en de activiteiten ter ondersteuning van het onderwijs, in het kader van de doorgaande leeslijn voor kinderen en jongeren tussen 0 en 18 jaar.
- Optimaal benutten van de efficiency van het Groningse bibliotheeknetwerk.
- Leesbevordering, leesplezier en mediawijsheid zijn belangrijke elementen in de dienstverlening.
- Informatie en educatie zijn speerpunten.
- De focus ligt nog steeds op de doelgroep jeugd. Dit wil zeggen dat er blijvende aandacht is voor (samenwerking met) het onderwijs.

Inmiddels is er een stichting Societeit Dickensroom opgericht waar een overeenkomst mee zal worden gesloten voor verhuur van de Dickensroom aan de stichting. Op deze manier wordt de Dickenscollectie en de daaraan gerelateerde activiteiten voor onze gemeente behouden. Ingangsdatum overeenkomst zal 1 januari 2014 zijn.

De ombuigingsopdracht voor de bibliotheek bedraagt in totaal € 85.000,-, oplopend van € 22.000,- in 2013 tot in totaal € 85.000,- in 2016. De bibliotheek heeft twee meerjarensce- nario's opgesteld waarin de verschillende besparingsmogelijkheden gecombineerd zijn.

In 2013 is een contributieverhoging doorgevoerd, gecombineerd met opheffen van de biblio- busvoorziening in Glimmen en Noordlaren en het afstoten van de Dickensroom. De ombui- gingsopdracht voor 2013 is hiermee ingevuld.

Scenario 1 gaat uit van het verkleinen van de bibliotheek met circa 170 vierkante meter in 2014. Dit scenario is vanuit de klant gezien het minst ingrijpend: de dienstverlening blijft op het peil dat men gewend was en de openingstijden blijven intact. De besparing van 7 back- office-uren in 2016 kan (door efficiëncymaatregelen) naar verwachting gerealiseerd worden zonder dat klanten hiervan direct iets merken. Wel wordt minder geïnvesteerd in collectie omdat de presentatieruimte beperkt wordt. De verwachting is dat leden per bezoek minder (naar schatting 10%) zullen lenen. Er ontstaan frictiekosten door verbouwing, het stilzetten van de bibliobus en versnelde afschrijving van meubilair en ICT-apparatuur.

Scenario 2 combineert de maatregelen in 2013 met efficiëncymaatregelen, inkrimping van het personeel en het op een beperktere schaal organiseren van culturele activiteiten voor volwassenen. Ook wordt het collectiebudget beperkt. Scenario 2 is vanuit de klant gezien het meest ingrijpend. Er wordt in 2016 minimaal 20 uur bespaard op backofficetaken door deze onder te brengen in netwerkverband.

Van die laatste maatregel hoeven klanten niet direct hinder te ondervinden, omdat ze gerealiseerd worden door een aantal taken efficiënter samen met andere bibliotheken te organiseren. De inwoners van Haren zullen wel direct ondervinden dat er minder culturele activiteiten voor volwassenen georganiseerd worden. Mogelijk gaat de inkrimping van personeel ook ten kosten van de inzet van de bibliotheek op scholen. Er wordt een daling van het aantal leden en het aantal uitleningen verwacht. Er ontstaan frictiekosten op het gebied van de bibliobussen en naar verwachting voor personeel.

Naast de twee geschetste scenario's is het mogelijk om alternatieven qua huisvesting te onderzoeken, met als doel de huurlasten te verlagen. Gecombineerde huisvesting en intensieve samenwerking met de boekhandel is in dat verband een mogelijkheid. Ook is intensievere samenwerking met het voortgezet en/of primair onderwijs een optie, waarbij scholen een bijdrage betalen. Deze punten zullen in de komende tijd worden uitgewerkt.

Wij hebben in overleg met de bibliotheek gekozen voor uitwerking van scenario 2 en daarmee het loslaten van het concept van de brede bibliotheek: efficiencymaatregelen, inkrimping van personeel en collectie, in combinatie met opheffen van de bibliobus in Glimmen en Noordlaren. De belangrijkste reden voor deze keuze is dat wij geen onomkeerbare besluiten willen nemen met betrekking tot de huisvesting van de bibliotheek in 't Clockhuys en daarbij het vastgoedonderzoek niet in de weg willen zitten. Wij denken dat een aantal taken in de frontoffice en in de organisatie van publieksgerichte activiteiten door vrijwilligers kunnen worden overgenomen. Op deze manier kunnen mogelijk de gevolgen voor de bezoekers van de bibliotheek en de deelnemers aan de activiteiten worden beperkt. Wij geven de bibliotheek de opdracht om dit plan verder uit te werken. Wij zullen met de bibliotheek in overleg gaan over de eventuele frictiekosten.

Wij zijn ons ervan bewust dat het opheffen van de bibliobus in Glimmen en Noordlaren consequenties heeft voor het voorzieningenniveau in de dorpen. Met name de scholen maken gebruik van de diensten van de bus. De bus heeft in Glimmen 149 leden, in Noordlaren 89. De bus heeft haltes bij de basisscholen. Het merendeel van de leden zijn basisschoolkinderen.

<i>Dilemma: verwevenheid culturele organisaties</i>

Wij zijn van mening dat het dilemma van de verwevenheid binnen het culturele veld niet op te lossen is. De drie organisaties blijven zo veel mogelijk inzetten op de ondersteuning van de amateurkunst en hun positie als trekkers van het culturele netwerk. In tijden van krapte hebben de organisaties elkaar meer dan ooit nodig. Het benoemde dilemma is tegelijk ook de kracht. Wij zien in de verwevenheid van de drie organisaties behalve een bedreiging, ook een kans. In die zin dat waar gesneden wordt in de professionele ondersteuning vanuit het CKC en de bibliotheek, de CRH met haar vrijwilligers een belangrijke rol vervult. Eerder hebben wij al beschreven dat de CRH taken van de professionals overneemt. Wij willen het budget van de CRH de komende jaren dan ook zo veel mogelijk ongemoeid laten.

7.4 Relatie lokale bibliotheek met Groninger Forum

Het Groninger Forum is een samenwerkingsverband van culturele organisaties in de stad Groningen en zal naar verwachting in 2017 worden geopend. De gemeente Groningen heeft besloten om met ingang van 2015 de subsidiestromen van de betrokken partners, waaronder het bibliotheekwerk via het Groninger Forum te laten verlopen. De stadsbibliotheek en Forum Images worden integraal onderdeel van de Forumorganisatie. Samen met het Groninger Museum, de Groninger Archieven en eventuele andere partners zal een samenhangend aanbod van culturele activiteiten geboden worden.

De stadsbibliotheek heeft op een aantal onderdelen een functie voor de bibliotheek in Haren. De manager van de stadsbibliotheek stuurt bijvoorbeeld ook de Harense bibliotheek aan. In het voorkeurmodel van de gemeente Groningen zal de Forumorganisatie de stadsbibliotheek gaan aansturen en zal Biblionet Groningen als een backoffice voor het bibliotheekwerk in de stad gaan fungeren. Het gevolg hiervan zal zijn dat de Harense bibliotheek door het Forum wordt aangestuurd. Over de praktische consequenties hiervan zijn wij in gesprek met Biblionet.

De functie van Biblionet voor de regiobibliotheken (waar ook gelden van de andere 22 gemeenten mee gemoeid zijn) wijzigt niet. De stad blijft via het Forum taken subsidiëren die te maken hebben met het provinciale netwerk. Een garantie dat de gelden voor het in stand houden van het bibliotheeknetwerk in het concept van het Forum overeind zullen blijven bij eventuele financiële tegenslagen is er echter niet. Dit bespreken wij in VGG-verband met Biblionet en de gemeente Groningen. In de meerjarenafspraken met Biblionet Groningen zullen wij sluitende afspraken maken over de opdracht betreffende het bibliotheekwerk in Haren en de daarvoor bestemde gelden.

7.5 Rol en functie Culturele Raad Haren

Met relatief weinig geld brengt de CRH veel tot stand. Wij willen de amateurkunst stimuleren en faciliteren en daarin speelt de CRH een belangrijke rol. De ombuigingen bij de bibliotheek en het CKC hebben echter ook gevolgen voor de activiteiten van de CRH, doordat beide organisaties minder tijd kunnen besteden aan ondersteuning van de amateurkunst en de samenwerking in het veld. Op dit moment is zichtbaar dat de CRH met vrijwilligers en beperkt budget gaten dicht die vallen als gevolg van de ombuigingen. Daarom laten wij het budget van de CRH vooralsnog ongemoeid. Daarnaast heeft ook de CRH te maken met prijsstijgingen. Dit heeft als gevolg dat met hetzelfde budget minder activiteiten kunnen worden gerealiseerd. Wij willen derhalve vooralsnog niet bezuinigen op het budget van de CRH.

De Culturele Raad Haren richt zich de komende jaren met name op:

- Organisatie en ondersteuning van kleinschalige, lokale activiteiten.
- Samenwerking met het onderwijs en andere culturele spelers.
- Prioriteit voor activiteiten gericht op jeugd en mensen met een beperking.

Dit nemen wij op in de meerjarenovereenkomst met de Culturele Raad Haren.

7.6 Samenwerking

De CRH is het platform voor de Harener culturele instellingen. Wij zullen daarnaast een gemeentelijk cultureel overlegplatform in het leven roepen, met als deelnemers in ieder geval de bibliotheek, 't Clockhuys-CKC, CRH en gemeente. Dit platform heeft als doel om de uitvoering van deze speerpuntennotitie te monitoren, op beleidsmatig en operationeel niveau met de partners in het culturele netwerk in gesprek te blijven en gezamenlijk nieuwe ontwikkelingen vorm te geven en te monitoren.

7.7 Regeling Incidentele subsidies

Vanuit de gedachte dat wij meer aan het particulier initiatief zelf willen overlasten, zullen wij het budget voor de Regeling Incidentele subsidies ingang van 2014 verminderen naar € 12.500,-. Wij zullen per activiteit een maximale bijdrage van € 500,- verstrekken. In 2015 bedraagt het budget nog € 10.000,-.

8. Werkagenda 2013 – 2014

Het bovenstaande leidt tot de volgende werkagenda voor de komende jaren.

Gemeente

1. Wij sluiten nieuwe meerjarenovereenkomsten af met CRH, bibliotheek en Haren FM.
2. Wij doen onderzoek naar verzelfstandiging van het Clockhuys.
3. De bezuiniging bibliotheek 2014 – 2016 worden ingevuld door het toelaten van het concept van de brede bibliotheek: efficiencymaatregelen, inkrimping van personeel en collectie, in combinatie met inzet vrijwilligers voor frontoffice taken en opheffen van de bibliobus in Glimmen en Noordlaren.

't Clockhuys-CKC

4. 't Clockhuys-CKC organiseert een breed scala aan culturele activiteiten en cursussen en vernieuwing en uitbreiding op het gebied van aanbod en doelgroepen om de kostendekkendheid te verhogen.
5. 't Clockhuys-CKC zet de komende jaren zo veel mogelijk vaste dienstverbanden van docenten om in contracten met zelfstandige docenten (zzp'ers).

CRH

6. De CRH organiseert en ondersteunt kleinschalige, lokale activiteiten, samenwerking met het onderwijs en andere culturele spelers en activiteiten voor mensen met een beperking.
7. De samenwerking van de culturele sector met welzijnsgerelateerde activiteiten wordt uitgebouwd.

Gezamenlijk

8. Wij roepen een cultureel overlegplatform in het leven met als deelnemers de CRH, 't Clockhuys, de bibliotheek en de gemeente.

9. Samenvatting ombuigingen en financieel overzicht

Overzicht ombuigingen

Jaar	Organisatie	Bedrag ombuiging
2013	Bibliotheek	22.000
	CKC	24.000
2014	Incidentele subsidies	12.500
	Bibliotheek	20.000
2015	Incidentele subsidies	2.500
	Bibliotheek	20.000
2016	Bibliotheek	23.000

Financieel overzicht

Cultuurnota 2013 – 2016 inzet gemeentelijke middelen				
Inzet gemeentelijke middelen	2013	2014	2015	2016
Clockhuys-CKC	394.936	374.110	369.799	369.799
CRH	32.000	32.000	32.000	32.000
Bibliotheek	552.802	534.802	514.802	489.802
CCBH	5.228	5.228	5.228	5.228
Thalia	15.539	15.539	15.539	15.539
Haren FM	12.400	12.400	12.400	12.400
Incidentele subsidies ³	25.000	12.500	10.000	10.000
Old Go	250	250	250	250
4 mei comité	500	500	500	500
Veteranendag	500	500	500	500
Totaal	1.039.155	987.829	961.018	936.018

Loon- en prijscompensatie op de subsidies

In de meerjarenovereenkomsten is een bepaling opgenomen over een jaarlijkse loon- en prijscompensatie. De subsidies zijn in dit overzicht weergegeven zonder indexering.

Opbouw kosten Clockhuys-CKC

Kosten	993.398	
Opbrengsten	598.462-	
Netto	394.936	Dit bedrag staat los van kostendekkendheid van 64%. De kostendekkendheid wordt berekend over de kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de lessen van het CKC.

Gegevens gemeentebegroting product CKC: bruto salarissen, derden, inhuur, overhead CKC. Kosten voor het onderzoeken van de mogelijkheden voor het afstoten van 't Clockhuys bedragen € 10.000,-.

³ Deze regeling is bestemd voor incidentele kleinschalige lokale activiteiten op het gebied van cultuur, welzijn, zorg en sport. Dus niet alleen voor cultuur.

Bijlagen

- Verslag informatieavond 27 augustus 2013
- Cultureel Manifest 2011

Verslag informatieavond Speerpuntennotitie Lokaal Cultuurbeleid Haren 2013 – 2016

27 augustus 2013

Aanwezig

<i>Naam</i>	<i>Organisatie</i>
Gaby Poell	Culturele Raad Haren
Marijk Uri	Culturele Raad Haren
Tineke Bloemerts	Culturele Raad Haren
Hein Bekenkamp	Culturele Raad Haren
Geert Christians	Culturele Raad Haren
Josje van Donselaar	Culturele Raad Haren
Henk Hurenkamp	Mij tot Nut van het Algemeen Groningen – Haren
Joke Postel	Filmhuis Haren
Henk Diephuis	Thalia
Louwrens Schuurman	Oranjevereniging Haren
Doeke Sijens	Bibliotheek Haren
Wim Mook	Stichting Dorpskerkconcerten Haren
Ans Engwerda	Nicolai Ensemble
S. Feenstra	
Henk Jan van den Heuvel	Clockhuys-CKC
Natasja Steenbergen	Stichting Torion
Remco Kouwenhoven	Gemeente Haren
John Voorma	Gemeente Haren
Hinke de Boer	Gemeente Haren

Gaby Poell opent de vergaderingen heet de aanwezigen welkom. We zijn hier op uitnodiging van de wethouder om de cultuurnotitie te bespreken. Het culturele veld nam in 2011 zelf het initiatief tot het opstellen van het cultureel manifest. Dit laatste in lijn met een jarenlange traditie waarin het culturele veld en de gemeente gezamenlijk het culturele beleid uitstippelden. Vandaag is dan opnieuw het moment aangebroken. Kernpunt van het cultureel manifest was het overeind houden van de daarbij was om de culturele infrastructuur overeind houden. Sindsdien is er veel gebeurd, de situatie is veranderd. Inmiddels ligt er ook een notitie cultuurbeleid. Nu is het moment dat we kunnen praten over het cultuurbeleid voor de komende jaren.

Er wordt een voorstelrondje gehouden (zie presentielijst). Veel aanwezigen komen namens een organisatie, er is 1 geïnteresseerde inwoner.

Wethouder Kouwenhoven geeft aan dat wat er nu ligt een speerpuntennotitie is. De gemeente had geen behoefte om een brede cultuurnota te maken. Wel willen we vaststellen waar we staan en wat we hebben, en vooral wat er overblijft na de bezuinigingen. Het culturele manifest is als input voor de speerpuntennotitie gebruikt.

Het culturele veld is de laatste jaren erg in beweging geweest, het rijk heeft de koers verlegd met betrekking tot de financiering van cultuur. De provincie is bezig met bezuinigingen, en ook de gemeente ontkomt er niet aan. Er is minder geld en dus moeten we keuzes maken. In deze nota staat hoe we dat invullen. Haren heeft de luxe dat er een culturele sector is, dat hebben we in deze notitie duidelijk proberen te maken. Veel inwoners zijn actief in het culturele veld, al dan niet onder de paraplu van de CRH. Dat juichen we als gemeente ook van harte toe.

Welke keuzes maken we? De bezuinigingen zijn voor een belangrijk deel bij de bibliotheek terecht gekomen, onder andere de bibliobus wordt afgeschaft. De bibliotheek

neemt een groot deel van het cultuurbudget, op die manier is het meest eerlijk om te bezuinigen.

Er zijn ook nog andere knelpunten. Cultuur en vastgoed zijn sterk verweven, onder andere via verhuur aan gesubsidieerde instellingen. Dat maakt het lastig, de gemeente heeft 3 rollen, als eigenaar, verhuurder en subsidiënt van de culturele instellingen. Bij bezuinigingen snijd je dan al gauw in eigen vlees. In tijden van welvaart is de verwevenheid geen probleem, maar het knelt in tijden van krapte als huurders opzeggen.

Een ander knelpunt is ook de kostendekkendheid van het CKC. Ook daarbij zien we dat daar keuzes zijn gemaakt die nu anders gemaakt zouden kunnen worden, onder andere docenten in gemeentelijke dienst. De kostendekkendheid is hoog, maar voor de toekomst is het wel een discussiepunt of het geven van muzieklessen wel een gemeentelijke taak is. De politiek stelt zich de vraag of het nog wel van deze tijd is.

De bibliotheek is een belangrijke voorziening. Het Cultureel Manifest spreekt van een van de pijlers van de Harener cultuur. We zijn met de bibliotheek in gesprek over de invulling van de bezuinigingen. Daarbij is het de vraag of alle overhead in stand gehouden kan worden.

Dat allemaal overziend hebben we ons als afgevraagd wat we willen en wat onze speerpunten zijn. Waarom steken we geld in cultuur? We hebben een visie geformuleerd waarin de maat van Haren leidend is en de rol gemeente vooral faciliterend. Wat betekent dan faciliterend? De gemeente wordt door veel initiatiefnemers benaderd met de vraag of gemeente iets wil doen. Dat doen we niet. Initiatieven moeten vooral van inwoners zelf komen. Wij willen dat wel faciliteren. Dat gaat eigenlijk ook al zo, met geld, ruimte of medewerkers. Er wordt meer een beroep op creativiteit van organisaties en inwoners gedaan. De tijd dat je de gemeente kon bellen voor 10.000 euro voor een leuk plan is over. Dat is best pijnlijk, ook omdat het college soms over kleine bedragen discussieert. Dat is echter een feit waar we het mee moeten doen.

Het Clockhuys is ook een belangrijk punt. Het is een prachtige verworvenheid, aan de andere kant kost het ook nogal wat. Kosten zitten voor een groot deel in vastgoed. Wat willen we daarmee? Een andere vraag is of het hebben van een gebouw als dit een taak van de gemeente is. En ook hier speelt weer de dubbele rol van de gemeente. Hoe kunnen we het zo organiseren dat we de faciliteiten in stand kunnen houden en toch het eigendom op afstand zetten?

Gaby Poell vraagt wat als er gebeurt als er een koper komt die het zonder huurders wil hebben? De wethouder antwoordt dat we dat nog niet weten. We kunnen het nu nog opbrengen. De verwachting is dat we met dit gebouw niet op korte termijn iets anders kunnen. Maar we willen wel zoeken naar een constructie waarbij we zoveel mogelijk van de faciliteiten in stand kunnen houden. De positie van het CKC hangt daarmee samen. Het is mogelijk dat de situatie rond het gebouw verandert zonder dat het voor het culturele veld veel uitmaakt. Daarvoor hoeft het niet perse gemeentelijk eigendom te zijn. Hoe we daar komen weten we nog niet. Op dit moment wordt geïnventariseerd hoe het in elkaar zit, er is daarbij nog veel uitzoekwerk (onderhoud, kosten, opbrengsten, technische staat). Of er een marktpartij is die belangstelling heeft, is nog niet bekend. We moeten als culturele partners in gesprek blijven, informatie delen, en op een gegeven moment een keuze maken.

Het moet voor een zakelijk ondernemer ook interessant zijn. De wethouder: de gemeente kan daarin sturen. Het bestemmingsplan zegt dat er niet zomaar appartementen gebouwd mogen worden. Ook de grond is van de gemeente. Daarom wordt nu onderzoek gedaan.

Doeke Sijens vraagt wanneer het onderzoek is afgerond. De bibliotheek zou geruster zijn als een deel van de huur kan worden opgezegd, verhuizen is ook een optie. De huurlas-

ten zijn hoog, bijna de helft van de subsidie gaat op aan huur. John Voorma: het is de bedoeling dat eind oktober de resultaten van het onderzoek aan het college worden aangeboden.

Gaby Poell merkt op dat naarmate het langer duurt tot er een definitief besluit genomen is, alternatieven dichterbij komen. We willen geen onomkeerbare besluiten nemen. De wethouder vindt dat dit deels van alle tijden is, de timing is nooit helemaal perfect. Dit is ten dele waarom we nu niet kiezen voor het opheffen van voorzieningen. Gaby Poell constateert dat als je nu vermindert, culturele voorzieningen niet meer terugkomen. Wat weg is, is weg. De wethouder is het daarmee eens, maar ziet dat als onvermijdelijk. De huidige kwaliteit van de culturele infrastructuur zul je de komende 20 jaar niet meer terugzien. We kunnen het eenvoudigweg niet meer opbrengen. De gemeente heeft geen geld meer. Gaby Poell vindt niettemin dat we de gevolgen niet moeten bagatelliseren. Mogelijk gebeuren er nu dingen die we niet willen.

Henk Hurenkamp vraagt of de exploitatie van het Clockhuys ook meegenomen wordt in het onderzoek. Bij de opzet van het Clockhuys was het een stichting met een bestuur. Overname door de gemeente was een bewuste keuze omdat de gemeente ook betaalt. Is het in de jaren duurder geworden? Kunnen daaruit conclusies getrokken worden? Kunnen we daar iets van leren? Remco Kouwenhoven ziet in deze discussie de tijdgeest. De trend van uitvoering door gemeente is gekeerd, nu wordt meer overgelaten aan de markt. Deels is dat ideologie maar deels ook een kwestie van geld. De kosten zijn wel substantieel hoger geworden. Deze zitten voor een deel in salarissen. Ook de technische eisen zijn toegenomen, de gemeente betaalt dan de hoofdprijs. Onduidelijk nog of dit een reële weg is voor het Clockhuys en wat dat betekent voor de constructie en de exploitatie. We moeten eerst weten hoe de situatie is. Op het moment dat dat duidelijk is, is er een soort openingsbod waar we mee de markt op kunnen. John Voorma licht toe dat het college heeft gekozen voor een onderzoek dat zich beperkt tot het Clockhuys. Dan is het sneller klaar.

Gaby Poell vraagt zich af of een onderzoek naar de gehele vastgoedportefeuille niet beter was geweest? Dan kun je integrale keuzes maken. De wethouder licht toe dat dit een kwestie van timing is. Nu maken we een overzicht, welke accommodaties kunnen we niet kwijt, welke willen we niet kwijt, welke accommodaties kunnen naar de makelaar. En er is een tussencategorie die we niet perse hoeven te houden maar waarvan we ook niet goed weten wat we ermee moeten. Daar doen we nu vervolgonderzoek naar. Daar is het Clockhuys er een van. Daarmee is niet gezegd dat we het Clockhuys meteen gaan verkopen. Gaby Poell vindt dat je ook zo kunt onderzoeken dat uitgangspunt is dat we het behouden. De wethouder geeft aan dat hij wel de functies wil behouden.

Gaby Poell vraagt hoe verder met de andere functies die in het gebouw zitten? De bibliotheek wil graag verhuizen. De gemeentelijke herindeling speelt ook een rol. Toekomst is erg ingewikkeld en onzeker. Herindeling heeft ook gevolgen voor de bibliotheek. Doeke Sijens: praat vooral over de bibliotheek Haren en niet over Biblionet. Verhuizing is om een aantal redenen opportuun. Het aandeel boeken in het bibliotheekaanbod wordt minder ten gunste van digitaal aanbod. In 2015 komt een bibliotheekwet waarin staat dat de gemeente een bibliotheek in stand moet houden. Een digitale bibliotheek moet in ieder geval. Er is minder ruimte nodig. Het aandeel huur in Haren loopt naar de 50% van de subsidie. De subsidie loopt terug, de huur loopt op. Dat is een groot knelpunt. De bibliotheek probeert zo goed en zo verstandig mogelijk te bezuinigen. De huur is echter een blok aan het been. De bibliotheek wil graag kijken naar inhuizing van andere partners, vrijheid van handelen is belangrijk. De bedrijfsvoering kan wel efficiënter. Na volgend jaar moet gesneden worden in collectie en medewerkers. Ook zonder bezuinigingen wordt het ruimtebeslag van de bibliotheek kleiner. Een aantal jaren geleden hebben we daar niet aan gedacht. Haren is de best lopende bibliotheek van het netwerk en tegelijk degene met de hoogste huur in de provincie.

Henk Hurenkamp merkt op dat in het verleden actiever werd geacquireerd. De wethouder vindt dat de stichting die de Dickensroom overneemt daar actiever in kan zijn. Dat is precies wat we willen.

In de notitie staat een werkagenda voor de komende jaren. De toekomst van het Clockhuys is een belangrijk onderwerp. Daarover zijn we voorlopig nog wel in gesprek. Een aantal fracties stelt vragen waarom het CKC een gemeentelijke dienst en een gemeentelijk taak is. Dit is een terechte vraag, waar we ook niet meteen een antwoord op hebben. Dilemma: voor een deel verworvenheid en voor een deel risico is verwevenheid van culturele infrastructuur. De belangrijkste spelers zijn drie pijlers, als je een weghaalt valt de rest om. Het is een risico, want op het moment dat er een probleem is, is het probleem ook meteen van iedereen. Op het moment dat je ergens aan trekt beweegt er van alles. Dat is kwetsbaar. Kunnen we niet meteen veranderen, moet misschien ook wel niet. We hebben het wel willen benoemen. Gaby Poell zegt dat die verwevenheid ook jarenlang de kracht is geweest. Het is niet de bedoeling om het losser te maken. Lezingen kunnen niet zonder de bibliotheek. Benadruk de kracht van de samenwerking. Remco Kouwenhoven zegt dat die ook niet ter discussie staat. Dit punt leidt niet tot directe actie, maar wel tot de vraag of we alles nog overeind kunnen houden. Af en toe moeten we met elkaar bezien of we het nog kunnen waarmaken. Gaby Poell: juist door de samenwerking kunnen – ook in economisch zware tijden – zaken in stand blijven. De CRH werkt mee aan de in standhouding culturele agenda en participeert in de stichting die de Dickensroom overneemt. Het veld kijkt zelf ook naar prioriteiten.

Doeke Sijens geeft nog een toelichting op de stand van zaken van het Groninger Forum. Haren heeft op zich weinig met het Forum te maken. Aansturing van de bibliotheek gebeurt door Biblionet Groningen, dat is de backoffice organisatie. In Forumverband wordt wel gesproken over het netwerk, er zit een aantal dure keuzes in het systeem die nu ter discussie staan. De stad gaat per 2015 over naar het Forum, de bibliotheek Haren blijft bij Biblionet als serviceorganisatie.

Henk Hurenkamp trekt de vergelijking met de OBA Amsterdam. Die krijgt veel publiek, hij heeft niet de indruk dat die kleiner is geworden dan die was. Doeke Sijens licht toe dat : de bibliotheek Amsterdam veel boeken en veel ruimte heeft. De succesformule is de ontmoetingsruimte voor studenten en stedelingen. Er wordt veel gewerkt, dat heeft niets met bibliotheek te maken. Kijk nu naar de Maat van Haren: in Haren heeft iedereen een eigen computer en hoeft niemand in de bibliotheek te werken. Dat is een onvergelykbare situatie. Haren is atypisch met een hoog percentage leden en uitleningen. Dat gaat een keer inzakken. De bibliotheek interesseert het op zich niet hoe er gelezen wordt, als mensen maar lezen.

De wethouder legt de verbinding met het beleidsterrein zorg en welzijn en de transitie sociaal domein. Gemeente krijgt er veel taken bij, en moet meer doen met minder geld. Ook hier moeten we kijken hoe we met de instrumenten die we hebben kunnen doen wat we moeten doen. Cultuur kan daar ondersteunend aan zijn. De Vonk van Haren is een voorbeeld van een burgerinitiatief, gericht op het vergroten van de leefbaarheid van het dorp. In de beleidsvoornemens staat het vergroten van de sociale cohesie, bijdragen aan leefbaarheid, en speerpunt activiteiten voor mensen met beperkingen. Hier kan de ene hand de andere wassen. Op het gebied van cultuur geven we dus voorrang aan initiatieven die de sociale cohesie ondersteunen.

Een ander actiepunt uit het Cultureel Manifest is de regiegroep cultuur. Deze willen we nieuw leven inblazen. Dis moet een denkgezelschap worden dat de ontwikkelingen monitort.

Procedure: 8 oktober spreekt de raadscommissie over de speerpuntennotitie, 28 oktober besluit de gemeenteraad en stelt de nota vast.

Henk Hurenkamp trekt de conclusie dat er op het gebied van cultuur veel gebeurt voor een relatief bescheiden budget. Hij is blij dat behalve de bibliotheek alles op hetzelfde peil blijft. Volgens de wethouder is dat nog maar de vraag. We proberen het in stand te houden maar we geven geen garanties. Dit is de inzet.

Doeke Sijens wil graag nog een aanvulling op de speerpuntennotitie. Hij wil graag de ruimte hebben om de openingstijden van de bibliotheek gelijk te houden. De bibliotheek moet een relevante voorziening blijven. Hoe dat moet is nog niet duidelijk. Hij ziet meer in slimme manier van medewerkers inkrimpen en een mix met vrijwilligers, in combinatie met efficiencymaatregelen. Openingstijden moet je niets aan doen. Dit wordt nog verwerkt in de notitie.

Gaby Poell bedankt de aanwezigen voor het meedenken en sluit de vergadering.

Hinke de Boer, 28 augustus